

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De burgemeesters van de Waddeneilanden en de Waddenzeekustgemeenten
T.a.v. de heer A. de Hoop, burgemeester van Ameland
Postbus 22
9160 AA HOLLUM

Datum

Betreft Verhoogde zeehondensterfte in de Nederlandse Waddenzee

Geachte heer De Hoop,

Ik dank u voor uw brief die u, mede namens uw collega-burgemeesters, op 19 november jl. heeft verstuurd over de verhoogde zeehondensterfte in de Nederlandse Waddenzee. Uit deze brief blijkt uw aller grote betrokkenheid bij de ontwikkelingen rondom de zeehondenvirusziekte-uitbraak en uw bereidheid tot medewerking. De goede communicatie naar het publiek, zoals u reeds heeft verzorgd, is van cruciaal belang. Ook van mijn kant heeft deze ontwikkeling alle aandacht. Ik ben de afgelopen weken in contact getreden met diverse deskundigen, met de opvangcentra en de meest betrokken ministeries, zoals die van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Daarnaast is een aparte informatieve publiekswebsite ingericht over deze materie:

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/dieren/dierziektes/virus-bij-zeehonden>.

Een belangrijke constatering is dat deskundigen het gezondheidsrisico als beperkt inschatten. Het RIVM heeft de GGD's ingelicht en heeft advies gegeven aan personen die beroepsmatig met zeehonden in aanraking komen over de te nemen beschermingsmaatregelen. Verder is in de afgelopen weken het 'Operationeel draaiboek zeehondensterfte; hoe te handelen bij grote sterfte van zeehonden', aangepast aan het huidige griepvirus. Bijgaand treft u dit operationele draaiboek aan. Onderstaand wordt kort ingegaan op uw vragen. Voor een gedetailleerde beantwoording verwijs ik u naar het draaiboek.

Gemeenten hebben geen of onvoldoende middelen beschikbaar om de gevolgen van een grootschalige sterfte op te kunnen vangen.

Het Ministerie van Economische Zaken (EZ) zorgt dat wekelijks monstermateriaal en, indien dit het geval is, een dode zeehond wordt getransporteerd naar de relevante onderzoeksinstituten. Op basis daarvan wordt het verloop van de zeehondensterfte gemonitord. Op het Nederlandse Wad zijn op dit moment ruim 60 dode zeehonden gevonden. Voor een uitgebreide situatieschets verwijs ik naar bijlage 1.

De inzet van de gemeenten zal vooral gericht moeten zijn op goede communicatie richting het publiek, de afvoer van zeehonden en het inschakelen van een dierenarts. De kosten, die voortvloeien uit de maatregelen die genomen moeten worden, zijn voor de gemeente. Indien een gemeente onevenredig zwaar wordt getroffen door grote aantallen aangespoelde zieke zeehonden, ben ik uiteraard bereid om te kijken of ondersteuning mogelijk is.

Directoraat-generaal Natuur & Regio

Directie Regio en Ruimtelijke Economie

Bezoekadres

Cascadeplein 6
9726 AD Groningen

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGMR-RRE / 14191879

Uw kenmerk

VS/

Bijlage(n)

1

- *Gemeenten vragen om de bepaling van een coördinerend ministerie, gelet ook op de betrokken operationele diensten.*

Binnen het Rijk is het Ministerie van EZ het coördinerende ministerie voor de bescherming van de zeehondenpopulatie. Het operationele draaiboek is onder regie van het Ministerie van EZ opgesteld. Hierin staat vermeld wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de samenwerking in de operationele afhandeling plaatsvindt, bijvoorbeeld via de lijn van de Samenwerkende Inspecties Waddenzee (SIW).

Verder stelt u een aantal specifieke vragen over:

- *De communicatie, beeldvorming en algemene openbare orde problematiek.*

In de bijlage is een kort overzicht van de situatie van deze zeehondensterfte gegeven. De zeehondensterfte is niet uitzonderlijk. De afgelopen decennia is het regelmatig voorgekomen dat verhoogde sterfte optreedt door een virus of anderszins. De populatie van zeehonden komt daarbij meestal niet in gevaar. De inschatting is dat dit ook met het huidige virus niet het geval is.

- *De beheersbaarheid en fysieke maatregelen om publiek op afstand te houden (inzet politie, gebruik maken noodverordening).*

U kunt vanuit uw bevoegdheid indien nodig gebruik maken van fysieke maatregelen om publiek op afstand te houden. U kunt dit inzetten vanuit uw verantwoordelijkheid voor de openbare orde. Bij snel handelen na melding van aangespoelde zeehonden is dit wellicht niet nodig.

- *De procedure bij zieke dieren en inzet specialisten.*

Het (trilaterale) Waddenzeebeleid streeft naar zo ongestoord mogelijke natuurlijke processen. Dit houdt in dat zo min mogelijk moet worden ingegrepen in het bestaan van in het wild levende dieren. De intrinsieke waarde van het natuurlijke systeem, waar de zeehond deel van uitmaakt, staat centraal. Het uitgangspunt is dat het systeem zelfregulerend is.

Bij gevonden zieke dieren dient door een dierenarts te worden beoordeeld of zieke dieren nog te redden zijn, of dat het noodzakelijk is om een dier verder lijden te besparen. Indien tot opvang van zieke zeehonden wordt besloten dan zijn drie zeehondenopvangcentra daarvoor toegerust. Zij hebben de expertise in huis en beschikken over de juiste vergunningen. Voor de verdere informatie en gegevens van deze centra verwijst ik u naar het draaiboek.

- *Procedure afvoer dode dieren en destructie.*

De procedure die bij de afvoer van dode dieren in acht genomen moet worden staat beschreven in bijlage 5 van het draaiboek. Deze procedure is erop gericht om aangespoelde dode zeehonden zo spoedig mogelijk te verwijderen, mede om te voorkomen dat mensen of dieren hiermee in aanraking komen. Normale transportmiddelen kunnen gebruikt worden. Omdat het hier gaat om dode wilde

dieren waarvan bekend is of wordt vermoed dat zij besmet zijn met een overdraagbare ziekte, moeten op grond van de DBP-Verordening (dierlijke bijproducten; Vo 2009/1069) dode dieren worden verwerkt of verbrand. Begraven is in dit geval geen optie.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende duidelijkheid gegeven te hebben en hoop met u dat de zeehondensterfte beperkt zal blijven. Via de registratie van de aangespoelde zeehonden, en op basis van de uitkomsten van de onderzoeken, zal ik er voor zorgen dat u regelmatig op de hoogte wordt gehouden van het verloop van de zeehondensterfte.

Hoogachtend,

(w.g.)

Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken

Bijlage: situatieschets zeehondensterfte

In het Zweedse deel van het Kattegat was voor de zomer sprake van verhoogde sterfte. Daarna heeft de ziekte zich verspreid naar de Waddenzee. Op 21 november jl. heeft het Nationaal Park in Sleeswijk-Holstein een persbericht uitgegeven over het verloop van de zeehondensterfte vanaf medio oktober tot heden. In totaal zijn daar ruim 1500 dode of zieke zeehonden aangetroffen. In het begin van deze periode werden er gemiddeld 60 dode dieren per dag gevonden. De laatste dagen zijn dat tussen de 5 en 15 per dag. In het Hamburgse en Nedersaksische deel van de Waddenzee zijn in de afgelopen weken circa 100 dode zeehonden gevonden. Op het Nederlandse Wad zijn op dit moment ruim 60 dode zeehonden gevonden.

In alle drie Waddenzee-landen is aangetoond dat het gaat om het griepvirus van het type N10H7. Dit type vogelgriepvirus dat bij de zeehonden is gevonden, is wel zeer besmettelijk voor zeehonden, maar volgens het RIVM is de kans van overdracht naar mensen zeer gering, maar niet uitgesloten. In lijn met de reguliere omgang met wilde dieren wordt het publiek daarom geadviseerd zieke gestrande zeehonden zoveel mogelijk met rust te laten. Het RIVM heeft richtlijnen uitgebracht (zie ook draaiboek) inzake medewerkers die beroepsmatig in aanraking komen met de zieke en dode zeehonden.

Gezien het beeld in Duitsland en Denemarken geven wetenschappers en experts aan dat kan worden verwacht dat zo'n tien tot vijftien procent van de gewone zeehondenpopulatie wordt getroffen. De gehele populatie in de Waddenzee telt ongeveer 39.000 zeehonden. De populatie van de gewone zeehond in de Nederlandse Waddenzee wordt geschat op circa 10.000 exemplaren. Dit betekent dat de populatie niet in gevaar komt door deze zeehondensterfte.